

2020-07-02 Årgång 7, nummer 7

[Läs brevet i webbläsare](#)

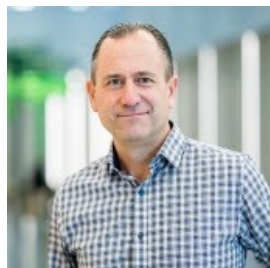

Hej!

Välkommen till det första av fyra korta sommarspecialnummer av PKC:s nyhetsbrev. Vart och ett innehållandes korta referat från den Nationella konferensen i palliativ vård i Östersund som ägde rum i mars i år. Mars – innan coronapandemin kom att dominera våra dagar – kan kännas som en evighet sedan, men informationen är fortfarande i högsta grad aktuell. Vi hoppas du finner texterna intressanta.

Vi på PKC önskar dig en riktigt fin sommar!

Trevlig läsning!

Fredrik Sandlund
Verksamhetschef

Peter Strang
Vetenskaplig ledare

Tips!

Intervju om livet med döden

Programledare Anna Lindman intervjuar vår vetenskaplige ledare Peter Strang, barnläkare Lina Schollin Ask och filmregissör Zanyar Adami om vår syn på livet och döden. Frågeställningen är "Måste vi bli vänner med döden? Eller räcker det att vara grannar...?"

I det 45 min långa programmet tar deltagarna upp många stora frågor om livet och döden, med en varm grundton.

[Se programmet på URplay.se](#)

Programmet kommer också visas på Kunskapskanalen den 5 juli, med flera repriser

Ge inte upp – du måste kämpa!

Referat av Peter Strang, vetenskaplig ledare vid PKC

Under denna rubrik föreläste Anna Sandgren, sjuksköterska och docent vid Växjö universitet, om metaforers betydelse i vården. Till stor del utgick hon från en mycket intressant studie som hon och medarbetare nyligen publicerat (1). I det arbetet relaterar man metaforer till olika copingmekanismer. Framför allt har man jämfört metaforer som handlar om kamp ("kampen mot cancer") med metaforer som handlar om fångenskap ("fångad av sin sjukdom") eller med metaforer om sjukdom som en resa.

Kamp eller resa?

Anna tog upp många intressanta aspekter på metaforers betydelse, till exempel att metaforer är ett sätt att skapa närhet, eftersom du i en stark metafor avslöjar dina känslor. Bland allt matnyttigt som Anna tog upp, fäste jag mig särskilt vid några aspekter, till exempel vid skillnaden mellan kamp-metaforer och rese-metaforer. Är någon av dessa bättre eller sämre? Kan en kampmetafor som "Du måste kämpa!" innebära en extra börda för en patient? Eller är kampen ett bra sätt att bemästra en svår situation här och nu?

Olika metaforer passar olika patienter?

Jag tror att man inte kan säga vilka metaforer som är bäst för en enskild individ, eftersom vi både är olika och befinner oss i olika situationer. Min spontana reflektion är att i en kamp-metafor kämpar man mot något (kampen mot cancer) medan man i en rese-metafor gör en resa med sin sjukdom. I det första fallet tänker jag på coping i form av "fighting spirit", i det andra fallet tänker jag på acceptans. Båda strategierna kan fungera, men fungerar olika bra för olika personer – och olika bra i olika situationer.

Personifiering av cancer/döden

Till sist fäste jag mig också vid Annas beskrivning av metaforer som personifierar cancer eller gör dödshotet till en gripbar figur. I våra egna studier om dödsångest har vi återkommande sett att detta är en strategi som gör det möjligt att förhålla sig till döden, dvs. till sin egen död. I våra egna intervjuer fick vi beskrivningar av cancer och dödshotet som "den där som sitter på min axel och talar om att jag minsann är här", eller som liemannen i en kroppslig gestaltning. Det gav samtidigt personen möjlighet att avskärma sig från det farliga. En patient sa ungefär så här: "Jag säger bara – skulle Liemannen försöka komma in i min bostad, då skulle jag ta den här eldgaffeln, slå honom i huvudet och sparka ut honom, för här har han inget att göra!". Så här i efterhand, när jag lyssnar på Anna, tänker jag att det jag fick höra var både en kamp-metafor och en personifiering av cancer/döden. För den patienten var det en användbar strategi: Döden var för abstrakt, men Liemannen kunde hon jaga iväg!

Referenser

1. Gustafsson A. et al.: *Coping by metaphors: the versatile function of metaphors in blogs about living with advanced cancer*. Medical Humanities 2019

Hur får vi allmänheten mer engagerad i palliativ vård?

Referat av Ingeli Simmross, vårdutvecklingsledare PKC

En viktig och högst aktuell fråga och som var temat under en workshop ledd av Carol Tishelman och Anette Alvariza. Utifrån Carols och Anettes forskningserfarenheter samt modellen "Circles of Care" fick vi under workshoppen bland annat svara på och diskutera den här frågan.

Som en del av vår verksamhet: är det vårt ansvar att främja allmänhetens egna möjligheter att ta hand om sig själva eller de som står dem nära vid framtida livshotande sjukdom? Svartalternativen var:

1. Instämmer helt
2. Instämmer delvis

3. Instämmer inte alls.

Det stod snabbt klart att de flesta deltagare svarade *Instämmer helt* men strax därefter startades en diskussion som landade i att det på sätt och vis var det men ingår det verkligen i våruppdraget? Finns det tid och resurser avsatta för detta?

Carol och en deltagare berättade att uppdraget finns för vissa organisationer, som t.ex. forskningsenheter och utvecklingscentrum. Men hur är det för den kliniska vården och hur ser ansvaret ut där? Är det upp till var och en?

Flera av workshopens deltagare berättade hur de själva hade gjort för att nå ut till allmänheten och i de flesta fall hade dessa tillfällen upplevts som lyckade. Samtidigt uttrycktes det att insatserna, i flera fall, inneburit en hel del extra arbete och många gånger hölls arrangemangen under kvällstid. I andra länder som t.ex. Storbritannien och Holland finansieras dessa initiativ, i stor utsträckning, genom donationer och ideellt arbete.

Sammanfattningsvis kan vi säga att allmänheten behöver ökad kunskap om palliativ vård för att bättre kunna hantera frågor som rör svår sjukdom och livets slutskede. Inom vården behöver vi därför fundera över vilka resurser vi har som kan främja denna utveckling och hur vi bättre kan möta det behov som finns hos allmänheten. För detta, menade Carol, krävs aktiva beslut.

Hur tänker och gör ni?

Vidareläsning

Ta gärna del av mer information på [DöBra](#)

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Ekerö, Järfälla, Lidingö, Nacka, Nykvarn, Salem, Sollentuna, Solna, Stockholms stad, Tyresö och Vaxholms stad.

Läs mer om oss på: pkc.sll.se

Kontakt: pkc.sllso@sll.se

Foto: Yanan Li

Följ oss på Facebook och Instagram

[Tipsa en vän](#)

Dela utskicket:

[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)

Palliativt kunskapscentrum
REGION STOCKHOLM